

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 22
QUYỂN THỨ 530
HỘI THỨ BA

Phẩm
DIỆU TƯỚNG
Thứ 28 -3

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, an trụ trong năm lấy uẩn như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn, như hóa, như thành tầm hương viên mãn Tĩnh lự Ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, an trụ trong năm lấy uẩn như mộng cho đến như thành tầm hương viên mãn Tĩnh lự Ba-la-mật-đa?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thật biết rõ năm thứ lấy uẩn như mộng cho đến như thành tâm hương không thật tướng rồi, vào bốn tĩnh lự và bốn vô lượng, bốn vô sắc định, tu đẳng trì không, vô tướng, vô nguyện, tu thánh chánh đẳng trì Như điện quang và Kim cương dụ, trụ trong tam-ma-địa Kim cương dụ, trừ Như Lai định, đối bao nhiêu định khác hoặc cộng Nhị thừa, hoặc các thắng định, tất cả năng vào an trụ đầy đủ. Nhưng đối các tam-ma-địa như thế chẳng sanh ưa đắm, cũng chẳng say đắm sở đắc quả kia. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này như thật biết rõ định tĩnh lự thấy và tất cả pháp đều đồng vô tướng, vô tánh làm tánh. Chẳng lẽ vô tướng ưa đắm vô tướng, chẳng lẽ vô tánh ưa đắm vô tánh? Vì không ưa đắm, nên trọn chẳng thuận theo thế lực các định sanh nơi cõi Sắc, cõi Vô sắc. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả cõi đều vô sở đắc, đối định hay vào và định bị vào, do đây vì đây vào định xứ thời, cũng vô sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát này vì đối tất cả pháp vô sở đắc nên được mau viên mãn vô tướng Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Do Tĩnh lự Ba-la-mật-đa đây được viên mãn nên vượt các bậc Thanh văn, Độc giác thấy.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này vì sao do vô tướng Tĩnh lự Ba-la-

mật-đa đây được viên mãn nên vượt các bậc Thanh văn, Độc giác thấy?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này khéo học nội không cho đến vô tánh tự tánh không, nên mới năng viên mãn vô tướng Tĩnh lự Ba-la-mật-đa, vượt các bậc Thanh văn, Độc giác thấy. Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ trong các không, đối tất cả pháp đều vô sở đắc. Chẳng thấy có pháp lìa trong các không. Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ trong đây chẳng đắc quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề. Cũng lại chẳng đắc tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Cũng lại chẳng đắc chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Sở dĩ vì sao? Vì trong không không có pháp, cũng không có cái không vậy. Bồ-tát Ma-ha-tát này do trụ không đây vượt các bậc Thanh văn, Độc giác thấy chứng vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát lấy gì làm sanh? Lấy gì làm ly sanh?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tất cả hữu sở đắc làm sanh, lấy tất cả vô sở đắc làm ly sanh.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát lấy gì làm hữu sở đắc? Lấy gì làm vô sở đắc? Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tất cả pháp làm hữu sở đắc, nghĩa là Bồ-tát

Ma-ha-tát lấy sắc uẩn làm hữu sở đắc, lấy thọ tướng hành thức uẩn làm hữu sở đắc. Nói rộng cho đến lấy Nhất thiết trí trí làm hữu sở đắc. Các Bồ-tát Ma-ha-tát lấy các thứ pháp môn như thế thấy làm hữu sở đắc. Tức hữu sở đắc nói gọi là sanh, như ăn uống hay làm bệnh hoạn vậy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tất cả pháp không hành không đắc, không nói không chỉ làm vô sở đắc. Nghĩa là Bồ-tát Ma-ha-tát lấy sắc cho đến Nhất thiết trí trí không hành không đắc, không nói không chỉ làm vô sở đắc. Sở dĩ vì sao? Vì sắc cho đến Nhất thiết trí trí có bao tự tánh đều chẳng thể hành, cũng chẳng thể đắc, cũng chẳng thể nói, cũng chẳng thể chỉ. Các Bồ-tát Ma-ha-tát lấy các thứ pháp môn như thế thấy không hành không đắc, không nói không chỉ làm vô sở đắc. Tức vô sở đắc nói gọi ly sanh.

Các Bồ-tát Ma-ha-tát chứng vào ngôi Chánh tánh ly sanh rồi, viên mãn tất cả tính lực giải thoát đẳng trì đẳng chí, hãy chẳng theo thế lực định thọ sanh, hướng theo phiền não tham sân si thấy. Nếu theo thế lực phiền não thọ sanh, không có lẽ ấy! Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ trong đây gây làm các nghiệp, do thế lực nghiệp trôi lăn các thú cũng không lẽ ấy. Bồ-tát Ma-ha-tát này mặc dù trụ trong nhóm các hành như huyễn làm lợi ích an vui các

hữu tình, mà chẳng đắc huyễn và các hữu tình. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi đối các việc vô sở đắc như thế, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật thường không chán bỏ.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm mau được viên mãn vô tướng Tĩnh lự Ba-la-mật-đa đây, nên mới được viên mãn tất cả Phật pháp. Nhờ đây chứng được Nhất thiết trí trí, cùng đời vị lai quay xe diệu pháp lợi vui hữu tình thường không gián đoạn. Đã quay xe pháp vô thượng như thế tuy là hữu sở vi mà vô sở đắc, vì năng thuyết sở thuyết không có tự tánh vậy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm an trụ trong năm lấy uẩn như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn, như hóa, như thành tâm hương viên mãn Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bồ-tát Ma-ha-tát này như thật biết rõ tất cả pháp tánh như mộng cho đến như thành tâm hương đều không chơn thật, bèn viên mãn được vô tướng Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa

sâu thăm như thật biết rõ tất cả pháp tánh như mộng cho đến như thành tâm hương?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm, chẳng thấy mộng chẳng thấy kẻ thấy mộng, chẳng nghe vang chẳng thấy kẻ nghe vang, chẳng thấy tượng chẳng thấy kẻ thấy tượng, chẳng thấy bóng sáng chẳng thấy kẻ thấy bóng sáng, chẳng thấy ánh nắng chẳng thấy kẻ thấy ánh nắng, chẳng thấy huyền chẳng thấy kẻ thấy huyền, chẳng thấy hóa chẳng thấy kẻ thấy hóa, chẳng thấy thành tâm hương chẳng thấy kẻ thấy thành tâm hương. Sở dĩ vì sao? Mộng, kẻ thấy mộng; cho đến thành tâm hương, kẻ thấy thành tâm hương đều là ngu phu dị sanh điên đảo chấp trước. Các A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát và các Như Lai đều chẳng thấy mộng và kẻ thấy mộng, nói rộng cho đến chẳng thấy thành tâm hương và kẻ thấy thành tâm hương. Sở dĩ vì sao? Vì tất cả pháp vô tánh làm tánh, chẳng thành chẳng thật, không tướng không vi, chẳng thật có tánh ngang cùng Niết-bàn. Nếu tất cả pháp vô tánh làm tánh nói rộng cho đến ngang cùng Niết-bàn, thì làm sao Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm đối tất cả pháp khởi tưởng có tánh, tưởng thành tưởng thật, có tướng có vi, tưởng có thật tánh. Nếu khởi các tướng đây, không có lẽ ấy. Sở dĩ vì

sao? Nếu tất cả pháp có chút tự tánh, có thành có thật, có tướng có vi, có thật tánh khá được ấy, thời sở tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm lẽ chẳng phải Bát-nhã Ba-la-mật-đa, vì chẳng đắc các pháp chơn tánh tướng vậy.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm chẳng chấp sắc uẩn, chẳng chấp thọ tướng hành thức uẩn, cho đến chẳng chấp Nhất thiết trí trí. Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp môn như thế thấy không chấp trước vậy, bèn năng viên mãn Bồ-tát sơ địa cho đến thập địa, mà đối trong ấy chẳng sanh tham đắm. Sở dĩ vì sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát này chẳng đắc sơ địa cho đến thập địa viên mãn năng sở, thì làm sao đối trong mà khởi tham đắm? Bồ-tát Ma-ha-tát này mặc dù hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà chẳng đắc Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Do đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa vô sở đắc nên đối tất cả pháp cũng vô sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát này mặc dù quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp tất cả pháp, mà đối các pháp đều vô sở đắc. Sở dĩ vì sao? Vì tất cả pháp cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây không hai không riêng. Vì có sao? Vì tất cả pháp tánh chẳng thể phân biệt nói là chơn như, nói là pháp giới, nói là thật tế, vì các pháp không tạp không sai khác vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp tự tánh không tạp không sai khác ấy, làm sao nói được đây thiện đây phi thiện, đây hữu lậu đây vô lậu, đây thế gian đây xuất thế gian, đây hữu vi đây vô vi, vô lượng sai khác các như thế thấy?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nối ý hiểu sao? Thật tánh các pháp vì có thể nói đây thiện thấy chăng? Lại có thể nói đây quả Dự lưu cho đến có thể nói Phật Bồ-đề chăng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng thể nói được.

Phật bảo: Thiện Hiện! Do nhân duyên đây phải biết tánh các pháp không tạp, cũng không sai khác, không tướng, không sanh, không diệt, không ngại, không nói, không chỉ ra được.

Thiện Hiện phải biết: Ta vốn thuở xưa tu học đạo Bồ-tát đối các pháp tánh đều vô sở đắc. Nghĩa là chẳng đắc sắc thọ tưởng hành thức. Chẳng đắc nhãn xứ cho đến ý xứ. Chẳng đắc sắc xứ cho đến pháp xứ. Chẳng đắc nhãn giới cho đến ý giới. Chẳng đắc sắc giới cho đến pháp giới. Chẳng đắc nhãn thức giới cho đến ý thức giới. Chẳng đắc nhãn xúc cho đến ý xúc. Chẳng đắc nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Chẳng đắc địa giới cho đến thức giới. Chẳng đắc nhãn duyên cho đến tăng thượng duyên. Chẳng

đắc các pháp theo duyên sanh ra. Chẳng đắc vô minh cho đến lão tử. Chẳng đắc Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới. Chẳng đắc pháp thiện phi thiện. Chẳng đắc pháp hữu lậu vô lậu. Chẳng đắc pháp thế gian xuất thế gian. Chẳng đắc pháp hữu vi vô vi. Nói rộng cho đến chẳng đắc quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề. Chẳng đắc hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Chẳng đắc Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, từ sơ phát tâm cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thường nên khéo học tự tánh các pháp. Nếu khéo học được tự tánh các pháp thời năng khéo tịnh được đạo Đại Bồ-đề. Cũng năng viên mãn các hạnh Bồ-tát, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật. An trụ pháp này mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đem pháp Tam thừa phương tiện điều phục các loại hữu tình, khiến đối ba cõi chẳng lộn quanh nữa, được vào Niết-bàn an vui rốt ráo.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nên đem vô tướng mà làm phương tiện tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa khiến mau viên mãn. Nếu tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa mau được viên mãn, tức năng nhiếp thọ được tất cả Phật pháp. Nhờ đây chứng được Nhất thiết trí trí, cùng đời vị lai lợi vui hữu tình.

Bấy giờ, Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp không chẳng như mộng, nói rộng cho đến như thành tâm hương đều việc không thật, vô tánh làm tánh, tự tướng đều không, làm sao lập được đây thiện đây phi thiện, đây thế gian đây xuất thế gian, đây hữu lậu đây vô lậu, đây hữu vi đây vô vi. Nói rộng cho đến đây quả Dự lưu, đây pháp năng chứng được quả Dự lưu. Như vậy cho đến đây Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đây pháp năng chứng được Phật Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Ngu phu thế gian, dị sanh vô văn với mộng đặc mộng, đặc kẻ thấy mộng, nói rộng cho đến với thành tâm hương đặc thành tâm hương, cũng đặc kẻ thấy. Ngu phu dị sanh vô văn đặc mộng thấy như thế rồi, điên đảo chấp trước. Hoặc khởi hành bất thiện thân ngũ ý, hoặc lại khởi hành thiện thân ngũ ý, hoặc khởi hành vô ký thân ngũ ý. Hoặc khởi hành phi phước thân ngũ ý, hoặc lại khởi hành phước thân ngũ ý, hoặc khởi hành bất động thân ngũ ý. Bởi các hành qua lại sanh tử chịu khổ vô cùng. Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm trụ hai thứ không, quán sát các pháp chỗ gọi rốt ráo và vô ngăn hai không. Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ trong hai thứ không như thế, vì các hữu tình tuyên nói Chánh pháp là nói lời này: “Sắc cho đến thức không vô sở hữu. Nhãn xứ

cho đến ý xứ không vô sở hữu. Sắc xứ cho đến pháp xứ không vô sở hữu. Nhãn giới cho đến ý giới không vô sở hữu. Sắc giới cho đến pháp giới không vô sở hữu. Nhãn thức giới cho đến ý thức giới không vô sở hữu. Nhãn xúc cho đến ý xúc không vô sở hữu. Nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ không vô sở hữu. Địa giới cho đến thức giới không vô sở hữu. Nhân duyên cho đến tăng thượng duyên không vô sở hữu. Các pháp theo duyên sanh ra không vô sở hữu. Vô minh cho đến các pháp lão tử thủy không vô sở hữu”.

Lại nói lời này nữa: “Sắc thọ tướng hành thức như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Nhãn xứ cho đến ý xứ như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Sắc xứ cho đến pháp xứ như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Nhãn giới cho đến ý giới như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Sắc giới cho đến pháp giới như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Nhãn thức giới cho đến ý thức giới như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Nhãn xúc cho đến ý xúc như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự

tánh. Địa giới cho đến thức giới như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Nhân duyên cho đến tăng thượng duyên như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Các pháp theo duyên sanh ra như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh. Vô minh cho đến các pháp lão tử thủy như mộng cho đến như thành tâm hương đều không tự tánh”.

Lại khởi lời này: “Trong đây không sắc thọ tướng hành thức. Không nhãn xứ cho đến ý xứ. Không sắc xứ cho đến pháp xứ. Không nhãn giới cho đến ý giới. Không sắc giới cho đến pháp giới, không nhãn thức giới cho đến ý thức giới. Không nhãn xúc cho đến ý xúc. Không nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ. Không địa giới cho đến thức giới. Không nhân duyên cho đến tăng thượng duyên. Không các pháp theo duyên sanh ra. Không vô minh cho đến các pháp lão tử thủy”.

Lại khởi lời này: “Trong đây không mộng không kẻ thấy mộng. Nói rộng cho đến không thành tâm hương, không kẻ thấy thành tâm hương”.

Lại khởi lời này: “Các pháp như thế đều không việc thật, vì sức hư dối phân biệt của các người nên với không sắc uẩn cho đến thức uẩn, thấy có sắc uẩn

cho đến thức uẩn. Với không nhãn xứ cho đến ý xứ thấy có nhãn xứ cho đến ý xứ. Với không sắc xứ cho đến pháp xứ thấy có sắc xứ cho đến pháp xứ. Với không nhãn giới cho đến ý giới thấy có nhãn giới cho đến ý giới. Với không sắc giới cho đến pháp giới thấy có sắc giới cho đến pháp giới. Với không nhãn thức giới cho đến ý thức giới thấy có nhãn thức giới cho đến ý thức giới. Với không nhãn xúc cho đến ý xúc thấy có nhãn xúc cho đến ý xúc. Với không nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ thấy có nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ. Với không địa giới cho đến thức giới thấy có địa giới cho đến thức giới. Với không nhân duyên cho đến tăng thượng duyên thấy có nhân duyên cho đến tăng thượng duyên. Với không các pháp theo duyên sanh ra thấy có các pháp theo duyên sanh ra. Với không vô minh cho đến các pháp lão tử thấy thấy có vô minh cho đến các pháp lão tử thấy”.

Lại nói lời này: “Uẩn, xứ, giới thấy tất cả pháp tánh đều theo nhiều duyên hòa hợp gây dựng điên đảo khởi ra bị nhiếp thọ các nghiệp dị thực. Duyên có nào các người đối pháp không việc thật đây, hư dối khởi tưởng việc thật?”.

**Bấy giờ, Bồ-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu
thẳm phương tiện khéo léo, nếu các hữu tình kẻ có
xan tham phương tiện cứu vớt khiến lìa xan tham.
Các hữu tình đây lìa xan tham rồi, khuyên tu Bồ thí
Ba-la-mật-đa. Các hữu tình này do bồ thí nên được
ngôi cửa lớn giàu sang tự tại. Lại từ chỗ này phương
tiện cứu vớt khuyên tu Tịnh giới Ba-la-mật-đa. Các
hữu tình đây do tịnh giới nên được sanh thú lành
giàu sang tự tại. Lại từ chỗ đây phương tiện cứu vớt
khuyên tu Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Các hữu tình đây
do tĩnh lự nên được sanh Phạm thế, ở sơ tĩnh lự an
trụ tự tại. Từ sơ tĩnh lự phương tiện cứu vớt, lại cho
an trụ tĩnh lự thứ hai. Như vậy lần hồi phương tiện
cứu vớt cho đến khiến an trụ phi tướng phi phi
tướng xứ. Các hữu tình này từ thí giới định được
quả báo tốt sanh nhiều nhiễm đắm.**

**Bấy giờ Bồ-tát phương tiện khéo léo, đổi chỗ tề
liệt đây cứu vớt khiến ra, an để cõi Vô dư vào Niết-
bàn. Nghĩa là dùng phương tiện tùy kia sở ưng thích
khiến nương Tam thừa, khuyên tu Thánh đạo.
Hoặc khiến an trụ bốn niệm trụ cho đến tám thánh
đạo chi. Hoặc khiến an trụ không, vô tướng, vô
nguyện giải thoát môn. Hoặc khiến an trụ tám giải
thoát cho đến mười biến xứ. Hoặc khiến an trụ khổ
tập diệt đạo thánh đế. Hoặc khiến an trụ quán sát**

thuận nghịch mười hai duyên khởi. Hoặc khiến an trụ sáu Ba-la-mật-đa.

Hoặc khiến an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Hoặc khiến an trụ chơn như cho đến bất tư nghi giới. Hoặc khiến an trụ các bậc Bồ-tát, hoặc khiến an trụ đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Hoặc khiến an trụ năm nhãn, sáu thần thông. Hoặc khiến an trụ Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Hoặc khiến an trụ đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Hoặc khiến an trụ pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Hoặc khiến an trụ nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Bồ-tát Ma-ha-tát này hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo trọn nên vô sắc, vô kiến, vô đối, pháp chơn vô lậu an trụ trong ấy. Nếu các hữu tình kẻ ung được quả Dự lưu, thị hiện khuyên dẫn khen gắng vui mừng phương tiện cứu vớt cho được quả Dự lưu. Nói rộng cho đến nếu các hữu tình kẻ ung được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, thị hiện khuyên dẫn khen gắng vui mừng phương tiện cứu vớt cho được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm quán sát hai không, mặc dù biết các pháp như mộng cho đến như thành tầm hương đều chẳng thật có, vô tánh làm tánh, tự tướng đều không mà năng an lập đây thiện

**đây phi thiện, đây hữu lậu đây vô lậu, đây thế gian
đây xuất thế gian, đây hữu vi đây vô vi. Nói rộng
cho đến đây quả Dự lưu, đây pháp năng chứng được
quả Dự lưu. Như vậy cho đến đây Phật Vô thượng
Chánh đẳng Bồ-đề, đây pháp năng chứng được
Phật Bồ-đề, đều không tạp loạn.**

**Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Các
Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu
thẳm, hiếm có rất lạ, quán sát rốt ráo vô ngần hai
không, an trụ rốt ráo vô ngần hai không. Tuy biết
các pháp như mộng cho đến như thành tâm hương
đều chẳng thật có, vô tánh làm tánh, tự tướng vốn
không, mà năng an lập thiện phi thiện thấy vô lượng
pháp môn, chẳng tạp loạn nhau.**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như
người đã nói. Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã
Ba-la-mật-đa sâu thẳm, hiếm có rất lạ. Tuy biết các
pháp đều rốt ráo vô ngần không tánh, đều chẳng
thật có, như mộng cho đến như thành tâm hương,
tự tướng vốn không, vô tánh làm tánh, mà năng an
lập thiện phi thiện thấy, các thứ pháp môn chẳng
tạp loạn nhau. Các người nếu biết các Bồ-tát Ma-
ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở hữu
pháp hiếm có rất lạ, Thanh văn, Độc giác đều chẳng
thành tựu chẳng năng so lường được. Các người**

Thanh văn và các Độc giác đối các Bồ-tát Ma-ha-tát làm nên hãy chẳng năng báo đáp, huống hữu tình khác mà năng đền trả được.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Những gì gọi là các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở hữu pháp hiếm có rất lạ, Thanh văn, Độc giác đều chẳng thành tựu chẳng năng so lường được?

Phật bảo: Thiện Hiện! Lóng nghe lóng nghe, khéo suy nghĩ lấy, ta sẽ vì người phân biệt giải nói. Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở hữu pháp hiếm có rất lạ, khiến người tâm vui.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, trụ dị thực sanh sáu thứ đến bờ kia, năm thần thông, ba mươi bảy thứ phần pháp Bồ-đề và đà-la-ni vô ngại giải thấy vô lượng vô số công đức chơn tịnh.

Dùng sức thần thông du lịch mười phương, nếu các hữu tình kẻ nên dùng Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà nhiếp ích được, thời đem Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà nhiếp ích lấy. Kẻ nên dùng sơ tinh lự cho đến tinh lự thứ tư mà nhiếp ích được, thời đem sơ tinh lự cho đến tinh lự thứ tư mà nhiếp ích lấy. Kẻ nên dùng từ vô lượng cho đến

xả vô lượng mà nhiếp ích được, thời đem từ vô lượng cho đến xả vô lượng mà nhiếp ích lấy. Kẻ nên dùng định không vô biên cho đến định phi tướng phi phi tướng xứ mà nhiếp ích được, thời đem định không vô biên cho đến định phi tướng phi phi tướng xứ mà nhiếp ích lấy.

Kẻ nên dùng bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi mà nhiếp ích được, thời đem bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi mà nhiếp ích lấy. Kẻ nên dùng không giải thoát môn cho đến vô nguyện giải thoát môn mà nhiếp ích được, thời đem không giải thoát môn cho đến vô nguyện giải thoát môn mà nhiếp ích lấy. Kẻ nên dùng các thiện pháp thù thắng khác mà nhiếp ích được, thời đem các thiện pháp thù thắng khác mà nhiếp ích lấy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm trụ dị thực sanh sáu đến bờ kia, năm thần thông thấy công đức chơn tịnh, dùng bố thí thấy nhiếp ích hữu tình?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, thí của cải các hữu tình cần dùng. Nghĩa là cần uống ăn thí cho uống ăn. Hoặc cần xe cưỡi thí cho xe cưỡi. Hoặc cần áo mặc thí cho áo mặc. Hoặc cần hương hoa thí

cho hương hoa. Hoặc cần các thứ của cải khác thấy đều thí cho khiến không thiếu thốn. Hoặc thí Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, chư Phật Thế Tôn các phẩm vật cúng dường. Khi thí như thế, nơi tâm bình đẳng không tưởng sai khác mà hành bố thí. Như thí kẻ tri giới phạm giới cũng vậy. Như thí đạo người, phi người cũng vậy. Như thí nội đạo, ngoại đạo cũng vậy. Như thí các Thánh dị sanh cũng vậy. Như thí cao sang, hèn hạ cũng vậy. Trên từ chư Phật dưới đến bàng sanh bình đẳng bình đẳng không sở phân biệt, chẳng xem phước điền có khác hơn kém. Sở dĩ vì sao? Các Bồ-tát Ma-ha-tát đạt rõ tất cả pháp và các hữu tình tự tướng đều không, trọn không sai khác nên không tưởng gì khác mà hành bố thí. Bồ-tát Ma-ha-tát này do không tưởng khác mà hành bố thí, sẽ được quả không khác không sai biệt. Nghĩa là được viên mãn Nhất thiết trí trí và vô lượng vô biên các Phật pháp khác.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát thấy kẻ xin đến, bèn khởi nghĩ này: Kẻ xin đến đây, nếu là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, vì là phước điền ta nên thí đó, nếu chẳng phải Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác là bàng sanh thấy, vì chẳng phước điền, chẳng nên thí cho. Bồ-tát Ma-ha-tát này khởi nghĩ như thế trái pháp Bồ-tát. Sở dĩ vì sao? Các Bồ-tát Ma-ha-tát cần tịnh tự tâm, phước điền

mới tỉnh. Thấy các kẻ xin chẳng nên nghĩ nói: Hữu tình như thế có chỗ cầu xin ta phải thí cho. Hữu tình như thế có chỗ cầu xin ta chẳng nên thí. Nếu khởi nghĩ này, trái với gốc đã phát tâm Đại Bồ-đề. Nghĩa là các Bồ-tát vốn phát tâm Vô thượng Chánh đẳng giác, ta vì hữu tình phải làm chỗ nương dựa, còn bãi, nhà cửa, cứu hộ; thấy kẻ xin đến nên khởi nghĩ này: Nay hữu tình đây nghèo cùng cô trụi, ta phải đem thí mà nhiếp ích đó. Kia do duyên đây cũng năng chuyển thí được, ít muốn, vui đủ, là giết sanh mạng, nói rộng cho đến là lời tạp uế, cũng năng điều phục được tham sân tà kiến. Do nhân duyên đây sau khi mạng chung sanh đại tộc Sát-đế-lợi cho đến đại tộc Cư sĩ, hoặc tùy sanh một chỗ nào khác giàu sang, giàu dư của báu, tu các nghiệp lành, hoặc do thí đây nhân duyên nhiếp ích, lần nương Tam thừa mà được giải thoát.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nếu các oán địch, hoặc các hữu tình đi đến tại chỗ vì làm tổn hại, hoặc vì thiếu thốn có sở cầu xin. Bồ-tát Ma-ha-tát này chẳng nên phát khởi dị tâm phân biệt: Đây nên thí cho, đây chẳng nên thí. Chỉ nên phát khởi tâm bình đẳng, tùy xin thân phần và các của cải, nước thành vợ con, đều nên ơn cho. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này khắp vì lợi vui các hữu tình, nên cầu tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nếu mà

phát khởi dị tâm phân biệt: Đây nên thí cho, đây chẳng nên thí bèn bị chư Phật, Độc giác, Thanh văn, Bồ-tát, trời, người, a-tổ-lạc thấy các chúng Hiền thánh đều đồng quở trách: Ai cần mời người phát tâm Bồ-đề, thề khắp nhiều ích các loại hữu tình, kẻ không về nương vì làm về nương, kẻ không nhà cửa vì làm nhà cửa, kẻ không cứu hộ vì làm cứu hộ, kẻ không còn bãi vì làm còn bãi, kẻ chẳng an vui khiến được an vui, mà nay chọn lựa có thí chẳng thí?

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát có người phi người đi đến tại chỗ cầu đòi tay chân lóng đốt thân phần. Bồ-tát Ma-ha-tát này chẳng nên phát khởi hai tâm phân biệt là thí chẳng thí, chỉ khởi nghĩ này: Tùy kia sở cầu đều phải thí cho. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này thường khởi nghĩ rằng: Ta vì nhiều ích các hữu tình nên thọ thân đây, các kẻ đến xin tất phải thí cho chẳng nên chẳng thí, nên thấy kẻ xin bèn khởi tâm này: Ta nay thân đây vốn là người thọ dụng, kia chẳng đến lấy hãy phải tự tổng đưa, hướng đến cầu đòi mà chẳng cho ư? Khởi nghĩ này rồi, vui mừng nhảy nhót, tự mổ lóng đốt mà trao cho kia. Lại tự mừng rằng nay được lợi lớn nghĩa là xả tạp uế được thân thuần tịnh.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm cầu Đại Bồ-đề nên học như thế.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát thấy các kẻ xin bèn khởi tâm này: Nay với trong đây ai thí ai nhận, sở thí, vật thí, bởi đâu vì đâu, vì sao bố thí, tự tánh các pháp đều bất khả đắc. Sở dĩ vì sao? Các pháp như thế đều rốt ráo không. Chẳng phải trong không pháp có cho đi có lấy lại, có thí có nhận.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm nên học các pháp đều không như thế. Chỗ gọi hoặc bởi nội không nên không, cho đến hoặc bởi vô tánh tự tánh không nên không. Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ không đây mà hành bố thí thường không gián đoạn, viên mãn Bố thí Ba-la-mật-đa. Do Bố thí Ba-la-mật-đa đây được viên mãn nên khi bị người cắt đứt cướp lấy tất cả vật nội ngoại mà tâm đều không phân biệt giận hờn, chỉ khởi nghĩ này: Hữu tình vì pháp tất cả đều không, ai cắt đứt ta, ai cướp lấy ta, ai lại chịu đó, ai đối trong đây làm không quán này?

Lại nữa, Thiện Hiện! Ta đem Phật nhãn xem khắp mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy, có Bồ-tát Ma-ha-tát vì muốn nhiều ích các loại hữu tình, cố ý nghĩ muốn vào đại địa ngục, thấy các hữu tình chịu nhiều thứ khổ. Thấy rồi phát khởi ba thứ chỉ đạo. Những gì là ba? Một là thần biến, hai là ghi nói, ba là dạy răn. Bồ-tát Ma-ha-tát này trước

dùng thần biến chỉ đạo thể lực diệt trừ nước sôi lửa dữ dao gươm thấy các thứ khổ cụ nơi địa ngục. Kế dùng ghi nói chỉ đạo thể lực, ghi chỗ nghĩ nơi tâm hữu tình kia mà vì nói pháp. Sau dùng dạy răn chỉ đạo thể lực, đối kia phát khởi đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả mà vì nói pháp, khiến các loại hữu tình địa ngục kia đối với Bồ-tát sanh lòng tịnh tín. Nhờ nhân duyên đây từ địa ngục ra, được sanh trên trời, hoặc sanh trong người lần nường Tam thừa mà được giải thoát.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ta đem Phật nhãn xem khắp mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy, có Bồ-tát Ma-ha-tát gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, thân tâm vui mừng ưa muốn cung kính, chẳng phải chẳng vui mừng ưa muốn cung kính. Bồ-tát Ma-ha-tát này đối Phật Thế Tôn đã thuyết Chánh pháp cung kính lắng nghe, thọ trì đọc tụng, cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề trọn chẳng quên mất. Tùy pháp đã nghe năng vì hữu tình giải nói không trái, khiến được lợi ích an vui thù thắng, cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thường không nhàm mỏi.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ta đem Phật nhãn xem khắp mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy, có Bồ-tát Ma-ha-tát vì muốn nhiều ích các loại

hữu tình trong thú bàng sanh, nên tự xả thân mệnh. Bồ-tát Ma-ha-tát này thấy các bàng sanh bị lửa đói bức ngặt muốn tàn hại lẫn nhau, khởi lòng thương xót, tự cắt thân phần, chặt các lông đốt rải ném mười phương, mặc kia ăn nuốt. Các loại bàng sanh được ăn thịt thân Bồ-tát đây đều đối Bồ-tát rất khởi lòng mến kính xấu hổ. Nhờ nhân duyên đây được thoát thú bàng sanh, sanh lên trời, hoặc sanh trong người gặp gỡ Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nghe thuyết Chánh pháp, tu hành đúng lý, lần nường Tam thừa mà được giải thoát.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát năng vì thế gian làm việc khó làm, được nhiều nhiều ích nghĩa là vì lợi vui các hữu tình nên tự phát tâm Vô thượng Đại Bồ-đề, cũng khiến người phát; tự hành các thứ chánh hạnh đúng lý, cũng khiến người hành, ra khỏi sanh tử, được vui Niết-bàn.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ta đem Phật nhãn xem khắp mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy, có Bồ-tát Ma-ha-tát vì muốn nhiều ích các loại hữu tình trong thú quỷ đói, cố ý nghĩ muốn đến trong cõi kia phương tiện dứt trừ các khổ đói khát. Các chúng quỷ đói kia các khổ đã dứt, đối Bồ-tát này rất sanh lòng mến kính xấu hổ. Lại vì tuyên nói pháp yếu là xan tham, khiến kia nghe rồi, khởi tâm ơn thí, nường nhờ căn lành đây thoát thú quỷ đói,

được sanh lên trời, hoặc sanh trong người gặp gỡ Như Lai gần gũi cúng dường nghe thuyết Chánh pháp, lần hồi tu hành chánh hạnh Tam thừa, cho đến được vào Vô dư Niết-bàn. Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối các loại hữu tình an trụ đại bi, khởi vô biên phương tiện khéo léo cứu vớt khiến vào Niết-bàn Tam thừa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ta đem Phật nhãn xem khắp mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy, có Bồ-tát Ma-ha-tát phương tiện khéo léo, hoặc vì trời Bốn đại vương chúng tuyên nói Chánh pháp, cho đến hoặc vì trời Tha hóa tự tại tuyên nói Chánh pháp. Các chúng trời kia ở chỗ Bồ-tát nghe Chánh pháp rồi lần nường Tam thừa siêng tu chánh hạnh, tùy ưng chứng vào Niết-bàn rất ráo. Trong chúng trời kia có các Thiên tử say đắm năm dục dục lạc trên trời và chỗ ở các báu cung điện. Bồ-tát Ma-ha-tát này thị hiện nổi lửa đốt cung điện kia khiến sanh chán sợ, nhân vì thuyết pháp bằng những lời này: Các Thiên tử! Nên quán sát kỹ các hành vô thường, khổ, không, vô ngã, chẳng thể bảo tin, ai kẻ có trí đối đây vui đắm? Khi các Thiên tử nghe pháp âm rồi đối năm dục lạc rất sanh nhàm lìa. Tự quán thân mệnh hư nguy vô thường in như bẹ chuối, điện chớp, ánh nắng, quán các cung điện

giống như lao ngục. Khởi quán đây rồi lần nường Tam thừa siêng tu chánh hạnh mà đến viên tịch.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ta đem Phật nhãn xem khắp mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy, có Bồ-tát Ma-ha-tát thấy các Phạm thiên chấp các kiến thú phương tiện hóa đạo khiến kia nhằm bỏ, bảo rằng: Thiên tiên! Các người vì sao dối trong nhóm các hành không, vô tướng hư dối chẳng thật, phát khởi các ác kiến thú như thế? Phải mau nói bỏ, tín thọ Chánh pháp, khiến người sẽ được cam lồ vô thượng. Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát an trụ đại bi vì loại hữu tình tuyên nói Chánh pháp. Thiện Hiện! Đây là các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở hữu pháp hiếm có rất lạ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ta dùng Phật nhãn thanh tịnh không chướng ngại xem khắp mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy, có Bồ-tát Ma-ha-tát đem bốn nhiếp sự nhiếp các hữu tình. Những gì là bốn? Một là bố thí, hai là ái ngữ, ba là lợi hành, bốn là đồng sự.

Thiện Hiện! Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát đem việc bố thí nhiếp các hữu tình? Nghĩa là Bồ-tát Ma-ha-tát đem hai thứ thí nhiếp các hữu tình, một là tài thí, hai là pháp thí.

Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng đem tài thí nhiếp các hữu tình? Là Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, năng đem các thứ uống ăn, áo mặc, phòng nhà, đồ nằm, xe cộ, đèn sáng, kỹ nhạc, hương hoa, kim ngân, trân bảo những đồ trang nghiêm thấy thí các hữu tình. Hoặc đem vợ hầu trai gái lớn nhỏ, tôi tớ hầu hạ, voi ngựa trâu dê và thuốc men thấy thí các hữu tình. Hoặc đem kho tàng thành ấp xóm làng và ngôi vua thấy thí các hữu tình. Hoặc đem thân phần lông đốt tay chân đầu mắt tủy não thí các hữu tình. Bồ-tát Ma-ha-tát này đem các thứ vật ấy để đường ngã tư, trèo lên đài cao xướng lời như vậy: Tất cả hữu tình ai cần dùng chi mặc ý đến lấy, chớ sanh nghi nan, như lấy của mình đừng tưởng của ai! Cho đến thân ta tay chân lông đốt đầu mắt tủy não, tùy ý lấy đi, ta đối các người không chút luyến tiếc! Bồ-tát Ma-ha-tát này thí các hữu tình vật cần dùng rồi, lại khuyên quy y Phật Pháp Tăng bảo, hoặc khuyên thọ trì năm giới cận sự, hoặc khuyên thọ trì tám giới cận trụ, hoặc khuyên thọ trì mười thiện nghiệp đạo. Hoặc khuyên tu học bốn tĩnh lự, hoặc khuyên tu học bốn vô lượng, hoặc khuyên tu học bốn định vô sắc. Hoặc khuyên tu học sáu thứ tùy niệm, hoặc khuyên tu học quán bất tịnh, nhớ giữ hơi thở. Hoặc khuyên tu học mười thứ tướng lành. Hoặc khuyên tu học ba mươi bảy phần

pháp Bồ-đề. Hoặc khuyên tu học ba môn giải thoát. Hoặc khuyên tu học tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Hoặc khuyên tu học sáu Ba-la-mật-đa.

Hoặc khuyên an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Hoặc khuyên an trụ chơn như cho đến bất tư nghi giới. Hoặc khuyên an trụ bốn thánh đế.

Hoặc khuyên tu học Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa. Hoặc khuyên tu học Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Hoặc khuyên tu học đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Hoặc khuyên tu học năm nhãn, sáu thần thông. Hoặc khuyên tu học Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Hoặc khuyên tu học đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Hoặc khuyên tu học ba mươi hai tướng Đại sĩ phu, tám mươi tùy hảo. Hoặc khuyên tu học pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Hoặc khuyên tu học nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Hoặc khuyên tu học quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề. Hoặc khuyên tu học tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Hoặc khuyên tu học chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo đối các hữu tình làm tài thí rồi, lại khéo an

trụ các loại hữu tình khiến trụ trong pháp yên ổn vô thượng, cho đến khiến được Nhất thiết trí trí. Thiện Hiện! Đây là Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở hữu pháp hiếm có rất lạ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng đem pháp thí nhiếp các hữu tình? Nghĩa là Bồ-tát Ma-ha-tát pháp thí có hai thứ: Một là thể gian pháp thí, hai là xuất thể gian pháp thí.

Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát thể gian pháp thí? Là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm vì các hữu tình tuyên nói khai chỉ phân biệt rõ ràng diệu pháp thể gian là quán bất tịnh, hoặc nhớ giữ hơi thở, hoặc bốn tĩnh lự, hoặc bốn vô lượng, hoặc bốn định vô sắc. Hoặc năm thần thông, hoặc các pháp thể gian chung dị sanh. Như vậy gọi là pháp thí thể gian. Bồ-tát Ma-ha-tát này hành diệu pháp thí thể gian rồi dùng các thứ phương tiện hóa đạo hữu tình, khiến trụ Thánh pháp và quả Thánh pháp. Sao là Thánh pháp và quả Thánh pháp?

Thiện Hiện phải biết: Nói Thánh pháp ấy là ba mươi bảy phần pháp Bồ-đề và không, vô tướng, vô nguyện định thấy. Nói quả Thánh pháp ấy là quả Dự lưu, nói rộng cho đến Độc giác Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát Thánh pháp ấy, là trí quả Dự lưu cho đến trí Độc giác Bồ-đề, trí chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, hoặc trí ba mươi bảy phần pháp Bồ-đề, cho đến trí Như Lai mười lực thấy. Hoặc trí đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Hoặc trí vô lượng vô biên các Phật pháp khác. Hoặc trí các pháp thế gian xuất thế gian. Hoặc trí các pháp hữu vi vô vi. Các như thế thấy Nhất thiết tướng trí, đây gọi Thánh pháp.

Quả Thánh pháp ấy, là hoặc dứt hẳn tất cả phiền não tập khí nối nhau, gọi quả Thánh pháp.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát Thánh pháp ấy là sáu Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí thấy các pháp vô lậu. Quả Thánh pháp ấy là sở chứng được chơn như, pháp giới, rốt ráo Niết-bàn, như vậy gọi là quả pháp Chơn thánh.

--- o0o ---